

Załącznik
do Uchwały nr LXXV/662/2023
Rady Gminy Kobylnica
z dnia 28 grudnia 2023 roku

Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy
domowej w Gminie Kobylnica na lata 2024-2033

I. Założenia ogólne.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi. Przemoc domowa może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Na terenie Gminy Kobylnica przemoc domowa występuje najczęściej w rodzinach, w których występuje problem alkoholowy, ale także w rodzinach dobrze sytuowanych, w których problem ten nie występuje. W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej, zmierzającego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębiania społecznej świadomości tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

II. Podstawy prawne.

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej jest:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997 roku Rozdział drugi pod tytułem „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją,
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (to jest Dziennik Ustaw z 2023 roku, pozycja 901 z późniejszymi zmianami),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2021r., poz. 1249 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.).

Według polskich regulacji prawnych przemoc wobec najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu (artykuł 207 kodeksu karnego). Wszystkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością powzięły informację o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu są zobowiązane niezwłocznie poinformować o tym Prokuraturę lub Policję. Każdy, kto uzyska informację o możliwości popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym Prokuraturę lub Policję.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kobylnica zgodny jest z założeniami Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, którego głównym celem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska.

III. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Kobylnica.

Gmina Kobylnica zajmuje powierzchnię 245 km², a liczba jej ludności na dzień 12 grudnia 2023 roku wyniosła 13496 mieszkańców.

Na terenie Gminy funkcjonuje 5 publicznych Szkół Podstawowych (w Kobylnicy, Kończewie, Kwakowie, Sycewicach, Słonowicach). Instytucjonalną działalność na rzecz pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej prowadzi Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylnicy. Z obserwacji pracowników socjalnych oraz na podstawie analizy dokumentów (głównie w oparciu o dane zawarte w wywiadach środowiskowych) wynika, że występowanie zjawiska przemocy na przestrzeni ostatnich lat stało się tematem, o którym częściej się mówi. Jednak jest to nadal temat wstydlivy dla rodziny, często zatajany, aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych, połączonych z bezpośrednią przemocą fizyczną.

Na terenie Gminy Kobylnica pomoc w przeciwdziałaniu przemocy świadczą następujące podmioty: Posterunek Policji w Kobylnicy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylnicy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kobylnicy, placówki oświatowe i zakłady opieki zdrowotnej. W związku z zawartym porozumieniem mieszkańcy Gminy Kobylnica znajdujący się w kryzysie psychicznym, w tym dotknięci przemocą i problemem alkoholowym, mogą również uzyskać wsparcie w Punkcie Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie w Słupsku.

Diagnozę środowiska lokalnego sporządzono na podstawie sprawozdań z realizacji procedury „Niebieskiej Karty”.

Tabela 1: Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta - A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę w latach 2020-2022.

Podmioty wszczynające procedurę „Niebieska Karta”	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta - A”		
	2020	2021	2022
Policja	22	16	13
Ośrodek Pomocy Społecznej	7	2	5
Oświata	2	4	5
Ochrona zdrowia	0	0	2

Z danych ilościowych wynika, że procedura „Niebieskiej Karty” najczęściej wszczynana jest przez Policję.

W 2020 roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Kobylnicy wpłynęły 32 wnioski o zobowiązanie do podjęcia leczenia

odwykowego. W 2021 roku wniosków tych było 35, natomiast w 2022 roku wpłynęło 37 wniosków. Na podstawie analizy danych należy stwierdzić, że uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie ma znaczący wpływ na stosowanie przemocy domowej.

Z danych ustalonych w trakcie przeprowadzanych przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylnicy wywiadów środowiskowych wynika, że zjawisko przemocy domowej występuje stosunkowo często, szczególnie w środowiskach gdzie występuje problem nadużywania alkoholu. W tych przypadkach świadkami lub bezpośrednio doznający przemocy są nieletnie dzieci. Zdarza się również, że zjawisko to jest zatajane przez osoby doznające przemocy lub po prostu bagatelizowane. Osoby dotknięte przemocą bardzo niechętnie zgadzają się na uruchomienie procedury „Niebieskiej karty”. Z obserwacji środowiska wynika również, że niepokojąco częstym zjawiskiem jest stosowanie przemocy, między innymi poprzez zaniedbanie wobec osób starszych.

Dane dotyczące liczby osób doświadczających przemocy, objętych w poszczególnym roku działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta” przedstawia tabela 2.

Tabela 2: Liczba osób doświadczających przemocy objętych działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta” w latach 2020-2022:

Osoby doświadczające przemocy:	Liczba osób doświadczających przemocy w danym roku		
	2020	2021	2022
Kobiety	39	61	41
Mężczyźni	1	3	3
Dzieci	20	46	19

Z danych ilościowych wynika, że osobami najczęściej doznającymi przemocy są kobiety, a najmniej mężczyźni.

Na terenie Gminy Kobylnica nadzór nad rodzinami niewydolnymi wychowawczo sprawują kuratorzy sądowi. Podejmowane przez kuratorów sprawy są często wynikiem zgłoszenia występujących problemów w środowiskach obejmowanych przez pracowników socjalnych, a także dzielnicowych Posterunku Policji w Kobylnicy, czy szkolnych pedagogów na terenie gminy. W takich przypadkach nawiązywana jest współpraca i podejmowane są wspólne działania na rzecz mieszkańców.

Zjawisko przemocy od wielu lat traktowane jest jako poważny problem. Mimo, że w relacjach międzyludzkich przemoc istniała od zawsze, o przemocy domowej mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważne zaburzenie funkcjonowania rodziny, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, niejednokrotnie tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy nawet zabójstw. Problem przemocy wymaga zatem podjęcia szerokiego, zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat systemu jej przeciwdziałania.

IV. Cel główny programu.

Celem głównym programu jest ograniczenie zjawiska oraz skutków przemocy domowej w Gminie Kobylnica poprzez stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji, ochrony i wsparcia dla osób zagrożonych bądź doznających przemocy.

V. Cele szczegółowe programu.

Program zakłada realizację następujących celów szczegółowych:

1. Koordynację działań lokalnych podmiotów, tj.:

a) podpisanie porozumień o współpracy

Intencją partnerstwa jest wspólne działanie na rzecz przeciwdziałania przemocy oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, co przyczyni się do realizacji wspólnych działań przy wykorzystaniu pełni możliwości zawodowych poszczególnych partnerów oraz do zintegrowania działań i rozwijania współpracy pomiędzy partnerami,

b) działania zespołu interdyscyplinarnego:

Celem pracy zespołu będzie przede wszystkim szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy domowej, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb. Na posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego omawiane będą przypadki konkretnych prowadzonych procedur „Niebieskich Kart”. Zadaniem zespołu będzie inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, opracowanie adekwatnej strategii postępowania, włączenie do pomocy niezbędnych w danym przypadku podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, monitorowanie procedury „Niebieskiej Karty”, powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i inne zadania przewidziane we właściwych przepisach,

c) poradnictwo

Celem realizacji zadania będzie wsparcie psychologiczne i prawne dla osób doznających przemocy domowej, przekazywanie wiedzy lub kierowanie osób do instytucji udzielających fachowej pomocy, udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy w zakresie rozładowania napięcia, radzenia sobie ze stresem oraz rozwiązywania konfliktów w związku z występowaniem zjawiska przemocy, jak i zapewnienie bezpiecznego schronienia.

Osoby stosujące przemoc domową mogą zostać skierowane przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno- terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową,

2. Systematyczną edukację środowiska lokalnego, tj.:

a) przygotowywanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym

Celem realizacji zadania będzie ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców Gminy Kobylnicy. Podejmowane będą działania związane z rozpowszechnianiem w lokalnym

środowisku programów profilaktycznych, publikowanie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, tj. przygotowywanie i rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących przemocy,

- b) promowanie właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją dzieci, młodzieży i dorosłych.

Intencją zadania będzie wyrabianie właściwych sposobów rozwiązywania występujących konfliktów domowych wobec poszczególnych grup tj. dzieci i młodzieży oraz dorosłych.

Zadanie realizowane będzie poprzez prowadzenie w szkołach zajęć edukacyjno – wychowawczych, szkolnych programów profilaktyki przemocy. Wobec dorosłych podejmowane będą działania związane z wspieraniem aktywnych form spędzania wolnego czasu promujących zachowania nieagresywne,

- 3. Systematyczną edukację przedstawicieli różnych grup zawodowych w zakresie przemocy domowej.

Celem będzie podniesienie poziomu wiedzy specjalistów różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy a tym samym zwiększenie umiejętności diagnozowania przemocy domowej i podejmowania skutecznych interwencji,

- 4. Poprawę jakości systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową.

Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy i pomocy jej ofiarom realizowane będą przez instytucje związane z przemocą oraz w ramach zespołu interdyscyplinarnego powołanego do działania na terenie Gminy Kobylnica. Każda z instytucji czy organizacji podejmować będzie działania na rzecz rozwiązania występujących problemów, zgodnie ze swoimi kompetencjami i możliwościami. Ważnym będzie jednak budowanie sieci polegającej na wymianie informacji, rozwijaniu i umacnianiu współpracy różnych instytucji w zakresie rozpoznawania zjawiska przemocy wobec dorosłych i dzieci oraz podejmowania działań mających na celu jej zatrzymanie. Działający system pomocy umożliwi osobom doświadczającym przemocy korzystanie z profesjonalnej pomocy medycznej, psychologicznej, socjalnej i prawnej mającej na celu pomoc doraźną oraz pomoc w uwolnieniu się z sytuacji przemocy, poradzenie sobie ze skutkami przemocy (zespołem stresu pourazowego, zaburzeniami depresyjnymi, lękowymi i innymi).

VI. Przewidywane efekty realizacji programu.

Przewiduje się osiągnięcie następujących efektów realizacji programu:

- 1. Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla osób doznających przemocy,
- 2. Spadek liczby przypadków przemocy domowej, w tym spadek liczby osób, w których podejmowano interwencje wielokrotnie,
- 3. Podniesienie poziomu wiedzy i wrażliwości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej,
- 4. Zwiększenie wiedzy w zakresie przemocy domowej, kadry zajmującej się przeciwdziałaniem przemocy domowej i pomocą dla osób dotkniętych tym problemem,
- 5. Usprawnienie systemu działań w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą.

VII. Adresaci, realizatorzy, termin realizacji oraz źródła finansowania programu

1. Adresatami programu są:
 - a) osoby dotknięte przemocą,
 - b) osoby zagrożone przemocą,
 - c) przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami lub rodzinami dotkniętymi bądź zagrożonymi przemocą, m.in. pracownicy socjalni, policjanci, żołnierze, nauczyciele, kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, pracownicy służby zdrowia, pracownicy świetlic środowiskowych, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Podmioty realizujące program przeciwdziałania przemocy domowej:
 - a) Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylnicy,
 - b) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kobylnicy,
 - c) policja,
 - d) szkoły,
 - e) kuratorzy sądowi,
 - f) prokuratura,
 - g) organizacje pozarządowe,
 - h) Straż Gminna w Kobylnicy,
 - i) Żandarmeria Wojskowa w Ustce,
 - j) inne podmioty realizujące cele i zadania zawarte w Programie.
3. Program realizowany będzie w latach 2024-2033.
4. Podejmowane działania w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kobylnica na lata 2024 - 2033 związane z osiągnięciem wyznaczonych celów, finansowane będą ze środków własnych Gminy Kobylnica.